

ایلوپنہ خاتیا

2 میکوپنہ

حوال: براہوئی ادبی سوسائٹی ناسال دے نادود
(حسن ناصر)

3 میکوپنہ

نوشتا تک: کتاب آیتان بلوک آمروریک ”ناول ماں“
(ڈاکٹر منیر منفی) (9)
خلقی دروشم: چتکی (18)
(عصمت بلوچ)

4 میکوپنہ

ناول: دے آبدغ آک (19)
(غسان کنفانی / غنخور حیات)

5 میکوپنہ

افسانہ: نیارٹی نادڑا آتا کسہ
(شاہ فیصل غمسار)
افسانہ: کٹہرہ ٹی سلوک آراج
(سید غریب شاہ انجم)

6 میکوپنہ

افسانہ: ہڑوپ
(رحیم زام)

7 میکوپنہ

نوشتا تک: گودی زرینہ ملک
(سمائل بلوچ)

8 میکوپنہ

سفر نامہ: ماشکیل اسکان ناحید آک (15)
(فیض اللہ فیض، بسیمہ)
ورنا گل: گواڑخ ناسکرات
(تنویر بلوچ)

ہفتنی

All About #Brahui

کوئٹہ

تالار

براہوئی نابابت براہوئی ٹی

ڈیجیٹل ایرا و گرائمر آکاریم نامکتی ویل

(شوگل)

اینونادنیاترنی اٹ اراٹخ اٹی وڈ مننگ اٹی ء۔ اسہ ہمو ہرا
اسکرین آئے واسہ ہمو ہرا ڈیجیٹل خورکی (Digital
Void) ناگواچی مننگ ء۔ ٹیکنالوجی ناداگیری ٹی زبان تابقاء
نابابت اسہ پوسکن و پک ء اصول اس مونی بسنے کہ ”ہمو زبان
زندہ سلنگ یک ہرادے مشین پہہ مننگ کے۔“ داہیت ہیرہ
اسہ آرموندہ اس اف، بلکن ہمو ہرا علاقائی و ہندی زبان
تے کن گرتی نا کلہو اسہ ہرا داسکان ڈیجیٹل ابجد
(Alphabet) آن مرء۔ تاریخ شاہد ء کہ زبانک
زرگزرائی زوراکی و سیاسی کاٹم خواجہی ٹی زندہ سلیمہ، ولے
پست ویکمی کرنا انا چارک نا ایسری آ زبان تا زندا ناسیو اونا
’ڈیٹا‘ (Data) جوڑ منے۔ اگہ زبان اسہ کمپیوٹر ناکی بورڈ
اف، اونا رسم الخط اسارٹ فون نا آپریٹنگ سسٹم اٹی اف، و
آرٹیفیشل انٹیلی جنس (AI) نا الگورتھم اودے پہہ مفتنگ ء، تو
ہمو زبان پوسکنوڑ زرگزرائی و علم انا نرم آن پیش تمک۔ اگہ
مشین اسہ زبان اسہ پہہ مفک، تو اوزبان روزگار، تعلیم و
جہانی حواکاری، بلش تس اکن ”نا بود“ گمان کنتنگ۔ ہرا ناپیدا
مریک کہ پوسکن آجین تینا پجار ء باریم اس تلسا اودے یلہ
یک۔ دارداٹ ہمو زبان تے کن گرتی پین وک ہرقتون
باقاعدہ ڈسٹری، گرائمر یا نوشتہی آب ساڑی اف، یا کم ء یا

ہینکاروشوکار عبدالحمید قلات پرنٹرز پبلسٹک روڈ کونڈیخان ہینک کرسا 302
فیبر 1 یونیورسل کمپلیکس جناح روڈ کونڈیخان تالان کرے

حوال

براہوئی ادبی سوسائٹی ناچل و ہشتمیکو سال دے نادود

.....حسن ناصر

براہوئی ادبی سوسائٹی ناچل و ہشتمیکو سال دے ناوخت 31 مارچ 2026ء نادے نوری نصیر خان کپلیکس نا ڈیوٹوریم اٹی اسہ شانی علمی و ادبی دوداس اڈ ہلک۔ دا مجلس براہوئی زبان و ادب نارودی سفر، فکری شیخ، و تخلیقی گمان تا اسہ سی ڈیک اس کس۔ ہرائی قلم خولجیہ، دانشور، از مکار ادب دوست تپہ خاک بھلوکچ اسے ٹی شیخ ہلک۔ دودان مست مہمان خصوصی صوبائی وزیر ٹرانسپورٹ میر لیاقت لہڑی و بی این پی عوامی سائنسز ریسرچ سوسائٹی ڈاکٹر ناشناس لہڑی براہوئی ادبی سوسائٹی نا دفتر نادورہ یو کریر۔ داوخت آ سوسائٹی نا عہدیدار اک اوفتے مون تروک ویل، ادبی سر ج و ادارہ ٹی گرج آتیان معلومدار کریر۔ شرفند آ مہمانک سوسائٹی نا ادبی خدمت آتا ستا یر کر سا ویل آتا ایسری کن سنجیدہ گام گنج کنگ نا پاریر۔ ووس انا کچ آ کمکاری نا دور کر فیر۔ دا دورہ نئے بیرہ سوسائٹی کن است بڑی نا سوب مس، بلکن ادارہ و حکومتی و راجی تپہ غانا نیام اٹ حالی حوالی نا سوگویی نا سوب ہم مس۔

اوکان پداوکیو علمی سیشن اڈ ہلک۔ دا سیشن اٹی براہوئی ادب ناچل آ ادیب و دانشور آک براہوئی ادبی سوسائٹی ناچل و ہشت

شون تنگ اٹ بندوای کڑد ادا کرینے۔ ادیب و دانشور نورخان نواب کتاب آچی و مدلل پتھرہ اس پیش کرے، ہرائی سفر نامنا فکری، آزموندہ ٹی و اسلوبیاتی پالوتیا بھاز خوڑتی اٹ ہیبت کنگ۔

اوکان پد براہوئی زبان نا شاعر سار عزیز نا شعری نوشت ”گنکار“ آ تبصرہ پیش کنگ، ہرادے یونٹی بلوچ بھاز عالمانہ وڑ اٹ مونی ایس۔ او براہوئی شاعری نا فنی، فکری و جمالیاتی پالوتے تالان کر سا دا کتاب نا ادبی اہمیت آگپ کرے۔

مہمان خصوصی میر لیاقت لہڑی تینا تران اٹی براہوئی ادبی سوسائٹی نا مرغن ءوخت اسے آ تالان ادبی خدمت آتا ستا یر کر سا پارے دن انگ علمی و ادبی تنظیم آک زبان و دود

ربیدہ ناشون تنگ اٹ بھلوا ہم ءکڑداس ادا کیرہ۔ او سوسائٹی کن و س انا کچ آ کمکاری نا باور ہم کرفے۔

صدر مجلس پروفیسر طاہرہ احساس جنگ تینا صدارتی تران اٹی سوسائٹی تون تینا خوکی، یات علمی کوششت آتا ہیبت یر کر سا دا ادارہ نا

بخائی دودانا مہمان خصوصی میر لیاقت لہڑی کس، وخت اس کہ دیوان نا کماش براہوئی زبان ناچل آ شاعر و ادیب پروفیسر طاہرہ احساس جنگ کس۔ نظامت نا زموری تے سوسائٹی نا جنرل سیکرٹری، حسن ناصر سرتس۔ دودانا بنا تلاوت کلام پاک آن مس، سال نا خدمت آتا بابت جم و تنقیدی جاج اس پیش کریر۔ ترانار آک دا ہیبت آدور شاعر کہ سوسائٹی بیرہ اسہ ادبی تنظیم اس اف، بلکن اسہ دبستان فکر و فعال ادبی تحریک اسے نا حیثیت تنگ، ہرا براہوئی ادب اٹی پوسکن آ صنف آتا درستی راستی و

ادبی خدمت آتا ستا یر کرے۔ او براہوئی ادب اٹی نیازی تاکڑد و پوسکنوڑ ادبی رجحان آتا اہمیت آ ہم گپ کرے۔

براہوئی زبان ناچل آ پوکار، شاعر و ادیب ڈاکٹر لیاقت سنی تینا تران اٹی براہوئی زبان ءمون تروک چیلنج، خاص وڑ اٹ ڈیجیٹل گیری ٹی زبان نا بقا و تالانی ناویل آتیاسرجم گپ و تران کرے۔ او براہوئی زبان نا ڈیجیٹل ریزیشن، پٹ و پول و پوسکنوڑ خواست آتون ہم گرچی نا گرج آ زور شانا۔

روایت نارداٹ دودا ٹی ڈرامائی پیشکش ہم اوار کس، ہرائی براہوئی زبان ناچل آ ڈرامہ نگار، ہدایت کار (بابا بھائی بلوچستان) و براہوئی ادبی سوسائٹی نا واکس چیئر مین اسے ڈی بلوچ ناوشٹہ کروک ڈرامہ ”پھروک“ ء پیش کنگ۔ دا ڈرامہ ٹولوک آتے تینا پلو یڈ اٹ ہلک۔ ڈرامہ ٹی وی و ریڈیو ناچل آ از مکار عمر فاروق و ریاض ساگر تینا کاغذ انا اداکاری اٹ ٹولوک آتیان جوان مہر دوتی کریر۔

کماشی تران اٹی براہوئی ادبی سوسائٹی نا چیئر مین افضل مراد سوسائٹی نا نیم کرن آ تالان ادبی جہد و خدمت آتیاسرجم کر سا براہوئی زبان نا شوندار، شون تنگ وورنا چین انا فکری و ادبی راہوشونی نا بابت اہم انگ اٹک آتیاسرجم کرے۔

دودانا گڈ کیوریسہ ٹی موسیقی نارنگ ہم اوار کنگ، و براہوئی زبان ناچل آ فوک گلوکار اختر چنال و بلوچ زبان نا کلاسک گلوکار عارف بگٹی اسک تینا ہمین آتوار اٹ مجلس ءزینیاتی بشار و ٹولوک آتیان مہر دوتی کریر۔

دودانا گڈ سرات عارف ضیا مہمان تاحنت ء ہرنے و دا سر سہب و مستی آ علمی و ادبی نشست نا ڈتنگ آ براہوئی ادبی سوسائٹی نا کوششت آتا ستا یر کرے۔

دن داشرفند علمی و ادبی دودا ایسرس، انجیر اٹی مہمان تے کن چا نا بست و بند کنگ سس، ہراڑے شیخ بلوک آتا تینا پہ تین گپ و تران خیال آتا کمک اٹ ادبی حالی حوالی ءچین سوگو کرے۔

کتاب ناپن "ماں"

صنف: ناول

چھاپ سال: 1907

مصنف: میکسم گورکی

اردو ترجمہ، پبلشرز:

سنگ میل پبلشرز لاہور

☆☆☆☆☆

.....9.....

شام اتون آنڈرس بریک تو لمہ ۽ نمب
یک، ولمہ اونا کوپہ غاتیا کاظم ۽ تنگ
ہونگ، اولمہ ۽ دلا سہایتک کہ پاول اونا
سنگت آتے ہم زو اس یلہ کیرہ، جیل ائی کل
سنگت آک جوان ۽، و داسہ سد بندغ
مریہ، کل تا اوار گپ خلیہ، اوار ارغ
کیرہ، جیل چٹ اس سفا ف، کھد کتر
ارے اوئی، اودیم پولیس و جیل آک اوقنا
ختی کپہ۔ کل تا زو یلہ مریہ۔ ولے
وسوف شیوف ۽ گڈ سرٹی یلہ کرد رانتے کہ او
پولیس و جیلر آتے کریگ ایک و بدر
یک، لمہ اودے پاک:
"کنے نے تون اخدر مہر ارے۔ ای نے
کن اخدر مہر کیہ۔"

نوشتانک

کتاب آتا پنے غاتیا نیام آن ہلوک آمرواریک

..... پروفیسر ڈاکٹر منیر حنفی

(کتاب آتاداریو لوک، review ناپن نا حساب اٹ
شاید کہ مفس، دانتے نوشتکار تینا
readings of interest نارداٹ نوشتہ کرینے، ہرا کہ اونا چندانا است

خوائی تا حساب اٹی ۽۔ دا فک ذاتی ۽ نوٹس ۽، ہرا کہ پیرہ اسہ ریڈر اسے نا حیثیت
اٹ، انت اس کہ اودے جوان لگانے ہمودے براہوئی زبان اٹی خوندی کرینے، ناول
آتا جاگہ جاگہ کہی شیخ آتاریو یوف، دن پادفتیشی اونا است خوائی متنے، تو دافتا بارو
اٹ نوشتہ اف: ادارہ)

اودے پیرہ ساشا دوست ۽، ساشا خواہک
کہ پاول اوتون برام کے۔
ارٹیکو دے ولدا لمہ پلا گیا کارخانہ ٹی بہا
کروک گڑاتے دیک، اودے ساتمک کہ
مزور تیتی اسہ جم جوش اس ودی سننے، اسہ
پیرہ مزور اس ہراناپن سیزوف کس اونا گور
آبریک، اودے پاک کہ دا اودیم پولیس نا
مار اتون اوار کنا مار ۽ ہم بندی کرینے،
او فک تو جیل اٹی بند ۽ دا پرچہ غاتے دے
کارخانہ مزور تسکان سرکنگ ۽، دا اسہ
جوان ۽ کاریم اس متنگ ۽، دا فک پین
فریشان مسنو کہ ہڑتال کروک آئیڈر آک
جیل اٹی ۽، تو کاریم ۽ دیرکنگ ۽۔ گڑ اس
مزور لمہ نا گور آ بریرہ پارہ کہ نا خوانگ کن
دا پرچہ غاتیا انت نوشتہ ۽۔ پلا گیا پدا ارغا
بریک، خو خول اسے پاک کہ "گڑ اس
بندغ ۽ دا افسوز ارے کہ اوفتے خوانگ
یفک۔"

کس پاسے ای اونا زیمہ افٹ بلکن ہرا
بندغ آن اودے بد بسکہ ہموکل انا باف ۽
کنے لٹ تنگ اٹ کشاک۔
گیور لمہ ۽ پاک کہ کنے لکپ کہ پاول
ساشا تون برام کے او مچ زند برام کپک

"چٹ اس نا مہر آن ای اخدر خوش
مریہ۔"
"کنے سماء کہ کن کن کن اخدر مہر کیہ، نا
است ہندا اخدر بھلن ۽ کہ داٹی مہر آک
جاگہ بلیرہ۔" اندر یوشا پارے۔
"ولے ای تونے بھاز دوست تورہ۔ اگنا
لمہ مروس تو ہر بندغ اوڑا گر کہ یکہ کہ اخدر
در جوان ۽ مارا سینا لمہ ۽۔" لمہ پارے۔
خو خول تینا کاظم ۽ لوڈ و ترسا ہوراٹ زبہ
کرے۔

اندر یوشا خو خول ۽ لمہ پاول آنبار تینا مار
کریس او خو خول تون تینا وخت یات آتا
بارواٹ ڈکھو دڑ داتے پاریکہ کہ پاول نا
باوہ اسہ ظالم ۽ ارغ اس کس، ای اونا پڈانا
خاخر ۽ کسٹنگ کن چڑہ ارغ کتھ کریٹ و

خلقى دروشم

18

چتکی

..... عصمت بلوچ

تینا سرہ ۽ چنڈ یلے پارے جی ہان خیر محمد
ہندن ۽۔ باوہ، خیر محمد ملک انا لٹ آغریبی
خواری نا بارواٹ بھاز گپ و تران کریر
اوکان پدا باوہ پارے کہ کان داسہ دے
مش تیان اندر متنگ ۽۔ گڑا خیر محمد خیری ۽
تینا پٹا لٹ آکرے تے پدا راہی مسرگھڈ آ
ہنا رپک آتے لٹ آکریر بر خلق آ، بیج
آتے پگ کریر۔ مسیت آ خفتن نا
آذان متنگ کس۔ باوہ ارا بدنی ٹی دیر
شاعا، ہڑتوم آک مون سلار نماز خوانار پدا
بسرارغا۔ پین نا ہمسائے اس خیر محمد نا
تینا سرہ ۽ چنڈ یلے پارے جی ہان خیر محمد
ہندن ۽۔ باوہ، خیر محمد ملک انا لٹ آغریبی
خواری نا بارواٹ بھاز گپ و تران کریر
اوکان پدا باوہ پارے کہ کان داسہ دے
مش تیان اندر متنگ ۽۔ گڑا خیر محمد خیری ۽
تینا پٹا لٹ آکرے تے پدا راہی مسرگھڈ آ
ہنا رپک آتے لٹ آکریر بر خلق آ، بیج
آتے پگ کریر۔ مسیت آ خفتن نا
آذان متنگ کس۔ باوہ ارا بدنی ٹی دیر
شاعا، ہڑتوم آک مون سلار نماز خوانار پدا
بسرارغا۔ پین نا ہمسائے اس خیر محمد نا

بگوسس اونا سلام آ بسوس۔ او نماز
کریس مسیت اٹ پدی بسوس، باوہ

باید انتظار کرفنگ آن اونا است انا
خواہنداری ۽ پوروکنگ کن جک سلوک
سٹ کہ اودے کنے آن خارف، اونا لٹ
کنگ آن بچو۔ کنے یات یفک کہ وخت
اس اودے کنے آرحم کسے ہندن خلککہ
باید انتظار کرفنگ آن اونا است انا
خواہنداری ۽ پوروکنگ کن جک سلوک
سٹ کہ اودے کنے آن خارف، اونا لٹ
کنگ آن بچو۔ کنے یات یفک کہ وخت
اس اودے کنے آرحم کسے ہندن خلککہ

کینہ کسفنہ۔ اوقنا سنگ سینہ تے سلام ۽۔
ایلونی داہر کہ اوڈا تاؤ امر پند خلکو۔ باوہ

باوہ و خیر محمد ہنا رکھڈ آن پگ کشار پچ آ
تے کن۔ پگ آتے ہمورے بخارا وکان
پدا ہنا رملک آتاسیل آ۔ ملک آک پوسکن
خوشہ کشتگ سر، ولے بے پری آن
پیناری بلکوسا، پونکن متنگ سر۔ خیر محمد
ہرا کہ مشکے آن بروک آ مہمان کس او باوہ
غان ارے کہ خواجہ استجو دن کہ نما ملک آتا
وڈک ختگرہ بیج غلہ کپور۔ نا علاقہ نا ملک
آتا خوشہ غاک بھاز بڑ بسو، ایلو بھاز ڈول
دارو بیٹ خوشہ کرینو بڑہ ۽۔ دن کہ وڈک
ختگرہ نے داوار غلہ مفک۔ خیر محمد پدا باوہ
غان ارے کہ نی ٹیکر آ ملک ۽ سینس یا
کہ خراس بیج آتا؟ باوہ پارے نہ ای ٹیکر
آ سینٹ۔ کنا بیج ۽ کچی رسینکتو۔ ایلو
ہمسائے تا بیج آک گٹ سر۔ کنا ملک انا
نمب ہنگ کس آخر ای بیوس مسٹ، ٹیکر آ
دسیت تا۔ ٹیکر والا باغ آن شیرانے تا،
ہندا سوب آن غلہ تے نزور ۽ ایلو بے پری
نا ہم ہیبت ارے۔

بگوسس اونا سلام آ بسوس۔ او نماز
کریس مسیت اٹ پدی بسوس، باوہ

انا باوہ پیرہ غاک لنگڑی ملاسی بھاز خنانو
ولے امر ننے رُ دینو ای چٹ حیران
اٹ۔ داسہ اگہ اسہ دے اس چناتے
گڑ اس مف گڑان تیتے اوفتے اوار گٹو
باوہ و خیر محمد ملک اسے نالٹ آتوسر۔ خیر محمد
ہمورے چٹ چپ توس پدا باوہ ۽ پارے
خواجہ! نا باوہ پیرہ غاک بھاز خواری لنگڑی
ملاسی خنانو۔ داسہ نن سیراں۔ بیج اسے
دے اس بے ارغ متنن۔ باوہ پارے
جی او خیر محمد نی راست پاسہ۔ کنا باوہ ہیبت
کریکہ پاریکہ کہ ننے ارغ متنن گڑان
پوریا کن سندھ آ ہناں۔ تو اس پیدل
ہناں۔ ننے ہندا ۽ خدانا سفارناں۔
گڑا سندھ اٹی مزوری کرین چٹ گڑاس
ریڈگانے گڑا پدی پدا بسن۔ نم کن کوئی
گڑا بلکن۔ خیر محمد پارے ہان خواجہ بناج

بگوسس اونا سلام آ بسوس۔ او نماز
کریس مسیت اٹ پدی بسوس، باوہ

باید انتظار کرفنگ آن اونا است انا
خواہنداری ۽ پوروکنگ کن جک سلوک
سٹ کہ اودے کنے آن خارف، اونا لٹ
کنگ آن بچو۔ کنے یات یفک کہ وخت
اس اودے کنے آرحم کسے ہندن خلککہ

کینہ کسفنہ۔ اوقنا سنگ سینہ تے سلام ۽۔
ایلونی داہر کہ اوڈا تاؤ امر پند خلکو۔ باوہ

ناول

دے آبدغ آک

غسان کنفانی

ای کس سے آن نفرت کن روادار افٹ۔
ای خواہ ہم نفرت کنگ کپرہ انتنے کہ دا کنا
وس ائی اف وے داوڑا نا بدہ کڑداس کہ او
نے تون انتنے حق وناحق کرے؟ کئے ساء
نی اونا بارواٹ اسے لوز اس ہم بنگ
خواہیبہ۔ وے او انتنے ڈن کرے؟ پین
مف نی اوڑان دا سوج ے تو کرو س کہ
انتنے داظم ے کرے؟

”دانا ورنندی ے ای نے تنگ کیوہ۔ ہر اتم
زکریا ایللم نا حوال آتاہنگ بندس گڑا جاو
آک اسل بدل مسر۔ زکریا ہرٹو آ دوسد
روپنی راہی کریکہ ہراڑان کنا باوہ امر ے
حالیٹ اسے تاق تے خنا کہ دادوسدروپنی
آن پوروسرہ۔ وے ہر اتم زکریا نا حوال
بندس۔۔۔ نئے اللہ غان دعا کروئی ے کہ
او خیریت ائی مرے۔۔۔ تو نا خیال آ کنا
بادہ انت سوچنگ کس۔۔۔؟“

او تین تون پارے، بلکہ نن کل اتون
پارے، زندگی پھل آتا گلستان اس اف
پت آتا نپا داسے۔ داڑے ہر بندغ تینا
ذات انا عذاب اٹ قید ے۔ او پیری ٹی تینا
جارات و سکون ک سوچک و ہندن ے بندغ
اس منگ خواہک ہر ادے ہر دم نیم درزن
اس بندغ آتا سیر پڈی و لنگڑی نا گڑتی
مف۔ زکریا ہننے اونا چ ے حال حوال
اس اف۔ دانسے آن پدنا پھڈ ے داسہ دیر
ولنگ کیک؟ مروان نا بچوک آ تعلیم نا
خوچ ے دیر پورو کیک؟ بہار نا چ ے آک
ہراکان برو، ریاض، سلمیٰ و حسن کن دیر
ارغ بلو؟ دیر؟

”داتو نے ہم ساء ے کہ او اسل لنگڑ لاش
اس کس۔ اونا زاندا نا پیرہ اسہ ارمان اس کس
کہیمپ ائی اوڑتو ن ہرا کچہ انگا ارا کر
ہراڑے اوہ سال آن کوزہ گیر کس، داڑان
اوتینا جان ے وڑا نا ڈاسے ٹی پھٹے و جاگہ
اس پکا ے مکان اس دوئی کے۔ داسہ کہ زکریا
ہناس تو اونا تیوی اومیت آتے دیر
ہر فیسس۔ اونا غٹ تنگ بور بور مسومر،
اونا ارما تک گٹو کنگا کس۔ داسہ نی تیٹ
سوچ غٹل دا جاو اوائی اوامر کروس؟“

(برجاء)

دا کاریم نا سوب آن باطن آن خوشگوار کس
واو دے ہندن لگا کہ تیوی جاگڑو ڈغار
آسمان ہم اینو خوش ے، ہرا خوشی نا عکس
کاری اونا نوشتہ کروک آ چھٹی ٹی منگ
کس۔
ہمو سہب انا وختی او اولیکو کاریم ے دا کرے
تینا لہ نا پین آ چھٹی اس لکھا۔ اودا چھٹی نا
نوشتہ کنگ آن داسوب بھاز بھلو خوشی اس
محسوس کنگ کس کہ او چھٹی ے ہمو تم لکھا س
ہر اتم اسکان او مزہ ڈڈ آ بندغ نا دفتر آ
بنویس۔ ہراڑے اونا اومیت آتا ماڑی
ڈرفنگا کس۔ ہراڑے اونا صبر و جارات
پلنگا کس۔ ہر اتم بل و جارات نا ہیٹ ے او
چھٹی ٹی کریمس۔ کہ تینا لہ تون ساہت
اس گد رفنگ باطنی وڑاٹ خوشی تا جہان
اس تینا ٹی کنگ نا بریر ے۔۔۔

اوسب اتون وختی بیدار مس۔ نکان ہوٹل
نا کارندہ غاک اونا نپا دے چھت آشا غامر
انتنے کہ اوڑکن کوٹھی نا چھٹی تیٹ کنگ مشکل
کس۔ دے تک تون او سا کریمس۔ مد
زہد او پڑچس کس۔ آسمان داسکان خرن
کس وارا کپوت زی آبا ل ائی کس۔ او
شاہیت و چکیر اسے ٹی ہوٹل نازی آبا ل
کنگ کسرو او فترا پرا غاتا تو اہم خف تینا
تمنگ کس۔ ہر گڑا جارات نا چادر اس
پیڑ اسس وچاگڑ داسپیدہ ناپلگا رآ باف آن
پڑ ے زبادا سے ٹی سلوک کس۔ اوتینا دو ے تینا
گٹ انا شیف آتخوک آ سوٹ کیس کن
مریف۔ اوکان نوٹ بک و قلم اس کشاو
ائی لگا:

بھلو وخت اسے آن پدا او ایو گینج ے کاریم
اس کنگ کس۔ او دے دا کاریم کن چ ے
مجبوری اس آلو وے او دا کاریم ے بھاز
اُست جی و خوشی ٹی کرے۔ اونا تب ے۔۔۔

آجوس ہرا اودے اسل ناگیگ پلو یڈ
کریمس ڈن کہ ناگمان ساہدار اسے ممک
پلے داسہ اودے خوشی اس محسوس منگ
کس۔

ہمو سہب انا وختی او اولیکو کاریم ے دا کرے
تینا لہ نا پین آ چھٹی اس لکھا۔ اودا چھٹی نا
نوشتہ کنگ آن داسوب بھاز بھلو خوشی اس
محسوس کنگ کس کہ او چھٹی ے ہمو تم لکھا س
ہر اتم اسکان او مزہ ڈڈ آ بندغ نا دفتر آ
بنویس۔ ہراڑے اونا اومیت آتا ماڑی
ڈرفنگا کس۔ ہراڑے اونا صبر و جارات
پلنگا کس۔ ہر اتم بل و جارات نا ہیٹ ے او
چھٹی ٹی کریمس۔ کہ تینا لہ تون ساہت
اس گد رفنگ باطنی وڑاٹ خوشی تا جہان
اس تینا ٹی کنگ نا بریر ے۔۔۔

اوسب اتون وختی بیدار مس۔ نکان ہوٹل
نا کارندہ غاک اونا نپا دے چھت آشا غامر
انتنے کہ اوڑکن کوٹھی نا چھٹی تیٹ کنگ مشکل
کس۔ دے تک تون او سا کریمس۔ مد
زہد او پڑچس کس۔ آسمان داسکان خرن
کس وارا کپوت زی آبا ل ائی کس۔ او
شاہیت و چکیر اسے ٹی ہوٹل نازی آبا ل
کنگ کسرو او فترا پرا غاتا تو اہم خف تینا
تمنگ کس۔ ہر گڑا جارات نا چادر اس
پیڑ اسس وچاگڑ داسپیدہ ناپلگا رآ باف آن
پڑ ے زبادا سے ٹی سلوک کس۔ اوتینا دو ے تینا
گٹ انا شیف آتخوک آ سوٹ کیس کن
مریف۔ اوکان نوٹ بک و قلم اس کشاو
ائی لگا:

بھلو وخت اسے آن پدا او ایو گینج ے کاریم
اس کنگ کس۔ او دے دا کاریم کن چ ے
مجبوری اس آلو وے او دا کاریم ے بھاز
اُست جی و خوشی ٹی کرے۔ اونا تب ے۔۔۔

بھلو وخت اسے آن پدا او ایو گینج ے کاریم
اس کنگ کس۔ او دے دا کاریم کن چ ے
مجبوری اس آلو وے او دا کاریم ے بھاز
اُست جی و خوشی ٹی کرے۔ اونا تب ے۔۔۔

بھلو وخت اسے آن پدا او ایو گینج ے کاریم
اس کنگ کس۔ او دے دا کاریم کن چ ے
مجبوری اس آلو وے او دا کاریم ے بھاز
اُست جی و خوشی ٹی کرے۔ اونا تب ے۔۔۔

بھلو وخت اسے آن پدا او ایو گینج ے کاریم
اس کنگ کس۔ او دے دا کاریم کن چ ے
مجبوری اس آلو وے او دا کاریم ے بھاز
اُست جی و خوشی ٹی کرے۔ اونا تب ے۔۔۔

.....مٹ: پروفیسر غمخور حیات

”مروان۔۔۔ ونا پین؟“

”خاکسار ے ابو الخیزران (خیزران بمعنی
باز، بازنا چھڑی، لٹ، ہٹ 1) پارہ۔“
داسہ مروان ے احساس مس کہ دا بندغ ے
خنگ تون بندغ نا چکار بازنا درخت نا
پارہ غا کا بک۔ او بھاز مرغن و شنگ
شپارک کس۔ وے اونا پھ ے دوو تے ہنگ
آن درک مسکہ دا بھاز طاقتور ے بندغ
اسے۔ دیچا انتنے اودے لگا کہ دا بندغ ائی
بھاز پک ارے دا اگہ خواہے تو تینا بدن ے
نت تیٹ غت ترساج کنگ کیک۔
”خیزران انت خواہ؟“

ابو الخیزران اونا سوج ے گوجالسا تینا سوج
ے نیام اٹا غسا پارے:
”نی کویت آنت اکن ہنگ خواہ؟“
”ای کاریم کن کاوہ۔ نے توننا علاقہ نا
حالیٹ نا خبر ے انا خٹو نا سے ای۔۔۔“

ناگمان اونا جوڑک چ مسرو ڈغار اونا نت
تے ٹی ہلک۔

منہ ساہت مہالو ہرا احساس ے پنگ ائی او
کاگڑ و سرگڑدان کس داسہ اودے احساس
مس کہ ہرا جارات ے او محسوس کنگ کس
اونا گوجا جی اوڑے دا ڈول تالان منگ کس
داڑان اونا داغ چ آرو شناس۔ گوجا جی
داس کہ او ہونا اومیتی نا گھیر و زندان آن
پیشن منگ آخاٹ۔ نا پین دیر ے؟“

.....19.....
اونا غٹ خواریک پوک منگ کس۔
اودے نظر ہنگ کس کہ اونا اومیتی نا دا پڑوہ ے
پچہر مرننگ کپک ہرا شکی گری نا احساس نا
پداٹ تینے اونا داغ نا کج اسے ٹی
ڈکانے، اودا بارواٹ کس اتون ہیٹ ہم
کنگ کپک۔۔۔ او ہرواٹ لاچار کس۔
داسہ گڑا او فیصلہ کرے کہ تینا داغ آچ ے
باریم اس شاپک تینا چ چکار ے ہندا کس آ
لیٹک ہرائی او روان ے وے ہر اتم او
دیوال نا ٹیک آن چست مس و مخلوق نا چھی
ٹی تین کن کس پٹا اودے محسوس مس کس
اس اونا کو پے تینا دو ٹی ہلنگ ے:
”ہمت ے باقت۔ داسہ ہرا پارہ نا ارادہ ے
نا؟“

اسہ لوڑ ے بندغ اس اوڑتو ن بریر ہم گام
ہندن روان کس ڈن کہ او ک عمر اسے آن
اسہ ایلو ے درست کیوہ۔ مروان نا نگا اوڑا تما
تو او دے لگا کہ دا بندغ ے ای مہالو ہم جاگہ
اس خناٹ۔ وے او اوڑان تینے زرس
گشاہہ پکسا پدی مرسا اونا جاچ ے ہلک۔
”اواسہ پنی ے چ ے اسے ڈزاسے“ ہمو بندغ
پارے: ”نی دانا دام اٹ امر اختہ
مس؟“

او زرس شش و پینج اٹ تمنگ آن پد
پارے:
”ہراسٹ اونا رہی آ کا کک“

اہل داسہ اسل مروان نا کیب آ بس اوتینا
دو ے اونا دوئی ہندن شاغنا ڈن کہ او فقاہر ے
نایاری و اوری اسے۔۔۔

”گڑانی کویت آہنگ خواہ؟“
”نے امر ستما؟“
”ای ہمو دفتر نا گورا آسٹ نے نہی ہنگ و
پیشن منگ آخاٹ۔ نا پین دیر ے؟“

افسانہ

نیازی نادر ڈاٹا تا کسہ

اوائل داسہ کوٹھوآن پیشن حویلی نا نپاد آ کڑسی اسے آس ٹوس خیداٹ اسٹ، پڑہ خاک تے چٹ بلوک کُتر، خن تیتی تے ویرانی حالت تے بھڑ خراب خندگا کہ۔ اُرا نا

..... سردار خاتون جمالی

..... براہوئی بدل: شاہ فیصل غمسار

اوندائی اونا حالت آ پڑہ شاغسا ڈکنگ نا کوشت ء کر یکہ ایلو گنڈ آ تہہ انا اوندائی نا سوب آن دم کھتھی مسکہ تے۔ یک دم، تیر ء گہوش اس اونا جون ائی لگا، تو پڑ زکرسا اوشا تینے۔ مون ء بڑزا کرے تو اومون مقابل مُہ مزلا والا اُرا نا لگوک آ "علم ء عونا، ہراٹی رنگ رگی ء حق خلوک نسرہ۔ ہرا نا نیم اٹ اسہ مون ء بیرک اس تہو انا سوب آن سُر اکہ۔ خراف ہرا تم اسکان دا علم ء ہر سا کرے کہ دا امر آ جو ء؟ امر آ جوئی اٹ تہواٹ سُرنگ ء؟

ہرے اسکان ہنگ نا سوب آن کناروچ ہم دا بیرک ء "علم" تون اوار سُرنگ اٹ تہا۔ امر و عجب وڑ انا احساس اس متنگ کُتر۔ ہمو وخت آ ولدا، کنا بے جارائی زیات متنگ کُتر۔ تینا جند ء بیوس، لاچار محسوس کنگ کُتر۔ قدرت نا آباد مروک آ جہان اخس شاییت ء، اخس آزات ء۔ سیل، تیر متینا کرامات ء نشان تنگ اٹ اختہ ء۔ سہب، شام، دے و نوک تینا تینا وخت آ تک تنگ وکی بلنگ اٹ اختہ ء۔ سوچوہ رب پاک انا زیدہ آ آ جہان اٹ بچ ء کبوتی اس اک۔ آسمان نا کُتر آ نظر شاوہ تو امر بیدس تہہ جان

زمواری ہم نیازی نا لُخ ائی شاعنگک۔ ہمسائے اسے نا نیازی تا آزاد خیال متنگ یا اُرا ء الگ نارنداٹ شکری، شغان خلسارکھ آتے زیات کنگک۔ نیٹ آ نیازی بیزار مرسانتے خوک کنگک نابارواٹ سوچنگ اٹ تہا۔

امر خوک کیوتینے؟ وخت اس بندغ آک تینا زی آ پڑول شاعسانتینے خاخر ترہ، ہشارہ۔ ولے اونا لُخ آدے انا کشیدہ کنگک نا کمانی کئی سیٹ مُہ، چار سد روپی مہرہ ہراقیان دوسد روپی نا ارا سیر مُت انا بریک۔ ایلو ارا (2)، مُہ سدائی ارا نا سوزی وایلو خوج آک کئی سیٹی پورو مریرہ۔ پڑول ہم ولدا 210 روپی لیر منے۔ است آس تے سندھ انا دریاب اٹ چپ اس خلیو جون ء تینا آجو کیو۔ ولدا یات بس تے سندھ دریاب ائی دیر ہم منے۔ اونا لُخ آ دیر دزی منے۔ ملک انا بادشاہک ہم مرک ء کین کرسا

غرب آتے کن بھڑ نہادی جوڑ کینو۔ حکومت بست و بند کرینے کہ کن کون آ نیازی تینے خوک کرسا اوفتے بدنام کپس۔ کبیر تو پانے کبیر لنگڑی آن کبیر، بیماری آن کبیر۔ یات بس تے دوہ ہمسائے تا نیازی اس پارے کہ تہا ہمسائے اسے نا مشرکلی نا کبہ غا لگا تینے خوک کنگک نا کوشت کرے، ولے پدیر سہ چار گھنڈہ اسکان بجلی بتو

آخردم درینکسا بیوس مس شیف ڈرنگا۔ کان تو ہرانگ کان؟ منے کنگک کن ارغ اس ارے نئے دیر اس ارے، نئے تینا جون ء بیرشت کن ڈکنگ کن چنگن ء درخت اسے نا پن ارے کہ تینا بدن ء ڈکن۔ بھلو آڑ سندھ اس کشا پارے واہ نالک انا حکمران آک واہ!

انا گت کس اس خف اٹ تے پارے "نی حضرت عمر فاروق نا بادشاہی ئی بے پکپیہ۔ نی تو خونخوار آتا دور ائی ودی مسونس نے تو دا غٹ ء سگوتی مریک۔ چناتا خیال بس تو بھیم ائی اختہ مسٹ کہ مسیت آ مومن اتہوہ، دن مہنہار سے نا گواچی مریر۔ اسکول آ مومن اتہوہ تا اوست کنا بانی بریک دن مہنہ کس اس کنا کودک ء زیز اربو ء۔ اراغان پیشن

افسانہ

کٹہرہ ٹی سلوک آراج
..... سید غریب شاہ انجم

عدالت نا احاطہ بھان بھلن کس ہنداخہ بھلن کہ دنچا دا گول انگا گلزمین ء عالی سے انا باراسہ جاگہ تالان کننگا کس۔ احاطہ ٹی تولوک آ بندغ آک ہنداخہ بھان بھلن کس ہندن معلوم مسکہ کہ دنیا ئی ودی مروک آ کم ود ہر بندغ ہنداخہ سلوک ساڑی ء، منصف کل آن بڑزا تینا مخصوص آ کڑسی آ اسہ جاہ و جلال اسے تون زنڈوک نسکہ، منصف نا کڑسی آن شیف راستیکو پارہ غا شرفدار آتے کن ہم کڑسیک لگوک نسرہ، اوقتیاز بزرگ آ شرفدار آک تولوک نسرہ، عدالت ہندن جوڑ کس کہ ایلوکل بندغ آک کٹہرہ ٹی سلوک نسرہ، مدعی تینا ہنداخہ ارا گام مونی بس سلیس و تینا داں ء پیش کرسا پارے:

"اے منصف کن تون انصاف کر۔ ای دا راج انا باقی اسے اٹ۔ دا کل کنا مجرم ء۔ ای دافنا مومن آپلیس کاڈا کئے بندغ سر پند

گر اہلنگ کن دکان آ مومن اتہوہ تے تو درگنا پیشن سلوہ دن مہنہ بندغ نا دروشم اٹ خونخوار و نہار سے نا گواچی مہنہ۔ اُست کنا نخل نا پڑو م اُپڑ نا نیم اٹ ننگ انگ کُتر۔ بچ پہہ متوہ کہ انت کیو۔ بے اختیار دوتے رب کریم نا بارگاہ ٹی بڑزا کرسا غا و کنگک اٹ تماٹ۔ اے کنا مالک! ای ہم نا ودی کروک ء انسان اسے اُٹ۔ نی کئے ودی کرسا امر ء امتحان اسٹی شاعناس۔ اگہ نی کئے دا کودک نا زمواری ء تسس تو گروا اتنے کئے زور جوڑ کر لیس؟ کئے اتنے بیوس، مجبور کر لیس؟ نا مخلوق کئے چوکری جوڑ کرینے۔ یارب! "نی تو لمر غا تانت تا شیف آن جنت نا بشارت ء تسس۔" اے کنا مالک! ای باوہ، ارغ، اہلم و مارا ناعت آتے کن تون اتنے گنڈاں؟ مگہ ای نا بندغ اس افٹ؟ مگہ کنا

متوہ۔"

اوتینے امروک آ ہر تادی ء منصف نامون آ درشان کرسا ہنا۔ اوکان گڈا ونا وکیل مون آ بس وکل ء شاہدی تے منصف نامون آ نتحا۔ دا شاہدی تا کج اسل بھان کُتر۔ وکل تا راست ہم نسرہ۔ کٹہرہ ٹی سلوک آ بندغ آتا وکیل نا واری بس، ولے دن کہ او اسل بلل موسس، اونا با آن بچ ء ہیبت اس پیش تمو کہ تینا منت آ او مخلوق نا وکیل نسکہ، ولے مخلوق نا تادی تے تینا خن ہیبت خناس، بلکہ اونا جند ہم مروک آ تادی تا شیخ موسس، اونا ضمیر اودے رکھ ائی ہیبت کنگک کن البتہ کہ کٹہرہ ٹی سلوک آ ہر بندغ خلیس آن دن چا تینا خیدا ائی تینت چڑاس۔

منصف کل ء ہیبت آتے خف تو ننگ و شاہدی تے نظر آن کشنگ آن گڈ فیصلہ ء درشان کرسا پارے شاہدی تیان دا ثابت ء کہ بچ آراج نا ترس منے۔۔۔ منصف نا فیصلہ غان گڈا سہ عجب ء آہ و زاری اس بش مس۔ دا آہ و زاری ہفتیکو آسمان اسکان رسینگ انگ آن گڈ بلونڈ آچ آنا پدا راج ائی خندگا کہ، ہر بندغ تینا کروک آ کڑو آ شکی شرمندہ کُتر، ولے دا عذاب آتا ایسری کن قیامت اس وخت بکار نسکہ۔

ڈرڈ آک کم کُتر نی کئے دافنا و تینتی ننگ کن تسس؟ ہرا وخت آ دافنا اُست رشتہ غا تیان سیر مریک تو دا کل کئے اسہ گنڈا سے آٹشو پیر آنا ہرہ۔ اے کنا خولجہ! کئے ہم ہمون ء سہاہ اس ارے، امر ء کہ دافنے ارے۔ مگہ کئے ہم دا زیب ایٹک ای ہم دافنون بے وفائی کیو۔ اگہ آخا تو گروا او فتنہ انت حق اس ارے کئے خراب پارہ؟ ہرا وخت آ اوقار و زگار مفک تو ای ہم اوقتون اوار لنگڑی و پچنگی ء سگوہ۔ ای اوقتا عزت آتے کن ندر مرپوہ ولے ہرا وخت آ کنا واری بریک تو اوقک کنا کمار متنگ نا جاگہ غا کن کن پچنگ ء سینا اس جوڑ متنگ نا جاگہ غا کنا بے شرفی ء کنگک اٹ اختہ مریرہ۔ اسہ نہ اسہ دوہہ اس کُتر سیاہ کار کرسا کشفنگ اٹ ہرے کپسہ۔

افسانہ

ہڑوپ

سیاہ کوہ ناچشمہ غایتیان چنک سنی آن سیل
چکر کن ہنسا ان۔ ہنداسیہ کوہ ناچین سیاہ
ولے اُست اٹ اینو نا بندغ آن زیات
سفاہ ہرکس پاکہ نم گنوک اُرے کہ سیاہ کوہ
ناما س آکارے بین جانغ کٹانے دا بھلا
نوشکے ٹی؟ کارے ہنو گزی نا پٹ، ڈاک
انا درگہ غایتیا، زنگی ناوڑا اُبو، خیسار ہم زبر
ء، اگہ مَراو س اف نے تو ہنداز غای بیٹ آ
ہنو، اوکان چٹ موئی دوئی چکل آہنو۔۔۔
سیاہ کوہ آن زرس چپ توتی چکل آہنو۔ بس
سیاہ کوہ آہنیو۔

ننا سنگت آتا سہ کچاری اس دا ہم ارے کہ
دا سیاہ کوہ آن انتے داخس ہڑ کیرہ؟ کس
پاہے داڑے بھلو دیوا س جیئی ء۔ ایہن
دخت دخت کئے ہم گمان مریک کہ جائی
داڑے دیوا س ارے کہ دُن دا نوشکل نا کل
آشار ہڑ کیک۔۔۔؟

نوشکے نا ورناتے خدا دے چاہے ہرامش
آن ودی کرینے اُراو فتنے کن تین ء، او
گڑ خوشی اس مرے یا گڑ اغم مرے، یا گڑا
شار ا بھلو ویل اس برے، اوک تینا چکر ء
کیرہ۔ ولے نئے آن، بیدس کس داسیاہ کوہ
کن مون کپک۔۔۔!!

نن سنگت آک دا ہم پانہ جو رن بین جاگہ
اس سیل اکن ہنون تا تکہ اسکان داسیاہ کوہ نا
دیونے تینا دروشم ء نشان تھے نن ہم تینا
نت تے تو پورن، آن جانغ جانغ چشمہ ناتے
دیزک خرین ء، تو نن کن گڑتی اس اف، بن
گیشتری دی رتین کن اُرا تیان اتینہ۔ ایہن
پیرانگا ک پارینو بندغ ائی ہیننی تون اوار
چٹ خرینی ہم مرے نن تو او دے ایسری زو
پلو یڑ کیک۔

دخت اس نن دا ہم بٹکن کہ دا نا شیف آ
آسکوہ اسے، داہرا دخت کہ جوش کرے تو
خیر مفرو ء۔ ائی پاوہ اگہ دا خا رنا ہیبت ء تو
دا کل نوشکے ء کیدنگ کن کم مفرو ء۔۔۔
انتے دا اگہ ترخا تو انا سہ خل اس ہندا کان
مل انا میخ اسکان اسہ دارا تو ن سمرہ کر ء۔
خیر انت اس مرے ولے سیاہ کوہ نن کن
مجلس ناہمو چُپ انگا شوان ناوڑے ہرادے
نن ہے چنک سنی آن ختنگ اُن ہمو اونا
لٹ ء ہمو اونا تنگ انگا گڑ ء۔ کا تم آ دستار،

دوئی توت انا لٹ، ہرا کہ تینا اصل رنگ ء
زمانا اس مُست ہڑ سانے، مُرغن انگا کوس،
پاچہ غاک گڑی تیان بُوڑ، آستونک آک
لانچوک، اسل کہ تیخ یا با سنی مرے۔ مون
آن تے ہندن لگک کہ او بھاز اُست جم ء،
مطلب نئے فریشان نئے خوش، نئے خار
اٹ نئے غم اٹ۔ بس ہندن ماخول ماخول
ء۔۔۔ دخت اس نئے آہم نگاہ اس
شاغک، ولے اونا دا نگاہ انت پاکہ؟
داڑان کن کل بچ اس گمان ہم کتنگ کپنہ۔

اونا باغان اینو اسکان ای سلام اس ہم
بٹنت، نئے تو وار وار گمان ہرک کہ دا
گنگ اس مٹ۔ داخس سال اٹ بدل مسنے،
تو بیرہ اونا مون انگا ریش انا رنگ داسہ
ہیننی ناسیم ء ایپار کرینے، اوئی کلہ سیٹ
کس مون ء منہ تارا س خنوع۔

سنگت اس پارے دادے کس اس ہڑوپ
تو کتنے کہ داؤن چُپ ء۔ نن دخت اس چا
ارغ نا سلسلہ ء خلیہ تے تو منشا تے مس
بریک تو لک ماس آتانا تے توچ ء ورنندی اس
تفک، نن ہم اونا تیب ء جوان پیرہ مرینہ
داسہ۔

ہروخت ناوڑا اینو نا ہم نا جانغ سیاہ کوہ نا پاناد
کس۔ دم اس نئے مس ننا چا بیٹ کس کہ
شوان تینا گڑا تو ن رسیفے نئے، ختنگ تون
اسہ وار جوان خوڑت ہرا کہ دوارہ تینا وڑ
اٹ ہیبت تے خوٹنگ اٹ اختہ کرے
تینے۔

دیگر نا پاس کس کہ اسہ ورناس دیچہ ہراکان
بس، ہرادے نن بچ داڑے ختنگ، نئے
آن بے چکار بس بیرہ تون منہ ہیبت
کرے، تینا جولا غان ہڈ اس کشا، شوان ء
تس۔ دم ہندا کس شوان دے مون آہڈ ء
تورسا ڈاکتر نا ایکسہ ناوڑ سیل کتنگ کس۔ دم
اسے آن گڈ شوان نا مون آ بشخندہ اس

تالان مس۔ او مارا ناول دست آہور ء تینا
تخسا گمان نا لکیر کتنگ کس۔ اونے آن مُر
کس بلکن ہیبت ہم کرے اتون تے یا نہ
دا پک پانگ مٹ۔

.....رحیم زام

ای پارینٹ اسیکا دا ہڈ انا کہ؟
دادے نن پدہ پانہ ہرا نا باوہ بیرہ ٹی ء دوو
اسے ہرا نا علم بھاز کم کماش آتھون ء،
ہراڑان سال انا حوال ہلنگک۔
نم تو پاریرے، نما جندا انا بیرہ نئے داڑکن
راہی کرینے۔ نما بیرہ ء علم اف کہ دا پدہ نا
حوال نا، اوپہہ مفک دا گڑا ء؟

ورنا پارے کنا بیرہ پپہہ مس کہ او کئے داڑا
راہی کرے۔
سنگت اس اوار تمسا پارے اڈای دا ہڈ انا
بارواٹ خواناٹ جانغ اس۔ داسال انا

آبات منگ وڈ کال نا حوال کن ء۔
ورنا بشخندہ اٹ پارے نما گپ تینا جاگہ غا
ولے پین حوال ہم ہلنگک دُن کہ داسال دا
پدہ بیرہ نوروز کن بختاوری اس مس۔
ای پارینٹ نوروز!
ورنا پارے ہندا بیرہ جان شوان نا پین نوروز
خان ء۔

دا جوان مس ایلو دا ہیبت کیک ایہن آخا۔
نن دا نا باغان ہو اس ہنن۔ ائی تلو سہ اٹ
سوج کرینے۔۔۔؟
ورنادے کی ہلنگ نا پارہ غا ہر سا و سیاہ کوہ نا
پین سیاہ منگ ء ہم خنسا پارے بیرہ نوروز
تینے تیب ہڑوپ کرے باغا دو تھنا و ہم اینو
آن بچ مٹ پنجا سال، دا کنا ودی منگ
آن مُست انا گپ اسے۔ مجلس کچاری ٹی دو
ء اول ڈغاراٹ خلک دوارہ پارے نوروز
خان ہمو سال اسکان ہڑوپ مرو ء ہرا تم
ہمو دے ہمو سال تینے، قول ء لو ز اس کس
کئے آن بنوع، دوارہ ہڑوپ پارسا دو ء باغا
تخا۔

داخہ سال اسٹ اس تینے تیب گنگ کیک
قول کیک ہیبت کپہہ انت اسے نازی آتانا
عقل منگ اف دا گپ ء!
آن نن ہم سر پدی مسن تون نن ہم نے آنبار
پارینہ بلکن بیرہ نوروز گنگ ء ہیبت کپک

ولے بھاز آک ہندا کہ ء کریرہ، او مجلس
نیمہ غان زیات بندغ آک داسہ دا جہان
آن موکل کرینو، زندہ غایت کنا بیرہ و
منٹ اس پین اریر، ہرا بندغ و نوروز نا قول
مس، او بندغ ہم قول کرے کہ ہرا دخت و
سال بس ای ہمو سال آن پد ہڑوپ
مروٹ۔

سنگت اس پارے ننا پیرانگا ک ہم کمال
کرینو۔ قول کتنگ دوارہ اونا زوی آ دا وڑ
سلنگ تینے بے زند کتنگ پین نا قول آتے
ایہن بٹکن دا ہڑوپ نا ہم قول کئے
گڑ تیک؟
ورنا پارے اہلم دا نا اُست اٹ راست
منگ نا شاہدی ء داسہ بندغ آک دے
بدل مفک تینا ہیبت آن چپ مریرہ۔ ہندا
سوب آن کس کس آ باور کپک و قول آتانا
سلنگ بیرہ ہمو بندغ کن اوبلکن اونا کل
خاہوت کن کس داخہ سال نوروز چُپ کس کہ
دا شاہدی ہم پک مرے کہ ننا تک آرتک
بے قول بے زبان منتے ہندن کنا نسل ہم
بے قول بے زبان مفک۔ اینو نوروز نا قول
پوروس پدہ پارے داسہ راست منگ کن
نن ہرک اُن۔
نن ہم شام ء خوک خنسا ورنے پارین قول
انت کس؟ نئے داسہ ہندا پا دوارہ فی اللہ غا
سفاروک اُس۔
ورنا پارے کہ دُن کس کہ ہمو دخت جنگ
آک زیات نسر نوروز خان خواہسکہ کہ ننا
خلق والا ک ہم باغی تون اوار مریر، او فتنے
کمک کیر، نن زندج ہندا خلق اٹ بزگی
اٹ گدر یقون ولے مجلس نازیات بندغ نا
پانگ ہندا کس کہ اسہ مصیبت اس نئے آ
تینے گڑا نن انتے وختی آن تینے جنگ جھیرہ
اسیٹ شاخن۔
نوروز پارے خاخر ہرا تم زوراک مس تو او
ختک وتر ہڑ تو م آتے تین تون دیک تو حق
ہندادے اودے ہموڑے تو شکے
ہراڑے کان اونا زور ء، داسہ ننا خلق آن مُر
ولے پگہ نادے داڑے ہر تو نما سوچ
آنبارا کہ کس نن کن تینے موئی کشتو تو پد آن
ارمان ارمان سلپک۔

نوشتانک

ہمت و ارادگی ناروشن آاستار..... گودی زرینہ ملک

.....سمل بلوچ

اسے دانا اسے ناقول ء کہ: ”جوان انگا استاد ہمو پاتنگ ہرا کہ بیرہ سخ خوانفک بلکن ہمو پاتنگ ہرا کہ تینا شاگرد آتا زند ء بدل یک“

اگر ن بلوچستان نازبیا انگا نقشہ غا نظر اس شان تو نوشکے ناییمان، سخ و باسنی آن مومن ہرینگلوک ہشتکوک آمٹک، بے درے ۶ پتک تروک آر یک و ڈاک انا بڑی باگی، باژن انگا پٹ و میدان تا ندرہ ء ہندن زبیدار کنگ ء کہ مش اناٹل آن چا نرہ نا تو بے پاش کے۔۔۔ ہندن گل خان نصیر، ماما عبداللہ جان و میر بادینی نادیاری ہندن ء گودی اس بس ہرا تو بے آتبار گرو شکس تینا خواری، مہر مہبت و سخت اسٹ دانش ریک پٹ ء میدان تینی علم انا روشنائی تالان کرے۔

ہندا وڈ گودی زرینہ ملک ناینگ ہم نوشکل نا دیار کن اسے ہندن ء استار اسے نا مثال اسے کہ ہرا بھاز وخت آن پد نوشکل نا دیار ء پاش کرے اوتینا علم ناروشنائی آن علاقہ ٹی بے علمی نا تارمی ء ختم کنگ نا جہد ء اسے گچین ء دروشم اسے ٹی بنا کرے۔ ہرا وخت گودی کالج نا چارج ء دوئی کرے ہمزو دے آن نئے دے ء ہرا نئے نن ء، بس تینا خواری ء برجاتھا، نئے بیرہ تعلیمی نظام ء مونی درے بلکن کالج ٹی ایس (BS) نا پروگرام ء بنا کرنے۔ نوشکل نا مسن تے کن بڑو کو ہولی تعلیم دوئی کنگ نا بند انگا درگہ ء ملا۔ ہندا وڈ اوکالج ء

ہمو گودی گورنمنٹ گرلز ڈگری کالج نوشکلے نا پرنسپل، اسٹنٹ پروفیسر میڈم زرینہ ملک ء۔ ہرا نا خدمت آک تینا عمدہ اسکان افس بلکن اونوشکل نادیار نامسن تے کن راہشون واسے شیرزال ء لہم اسے نا کڑ ء ادا کنگ اٹی ء۔

ہندن کہ علامہ محمد اقبالؒ نا اسے شعر اسے اگہ گوئد پان تو: ”دنیا بی زارنگ ء اوفتے پیہہ منگ و اوفتا کاریم اسٹ انگ پوسکن ء تخلیق اس کنگ داوڑ انا باکمال انسان نا وادی منگ مونی بنگ بھاز وخت آن پد بریک“

یونیورسٹی آف بلوچستان، کونڈہ تون Affiliation ناسخت انگا کسر ء تینا خواری اسٹ سر کرے۔ کالج اٹی تعلیمی چا گڑ ء گچینی نا پارہ غا دنگ گودی نا کوشت آتین اسے گچین ء کوشت اسے امنتے کہ اینو کالج HSSC امتحان اٹی نئے بیرہ ڈسٹرکٹ ء نا پ کرسا ء بلکن بلوچستان لیول آپوزیشن ہرنگ اٹی ء۔

دن کہ اسے زابلول اسے کن بھاز مشکل ء تینا اراتینا چٹنا تا قربانی تنگ او علاقہ نا چٹاتے (مسن) تے تینا اولیاد نا جاگہ غا جھنگ اسے بھلو اُسٹ و سوچ اس خواہک۔ گودی دا ہیبت ء پک کرے کہ اسے ”شیرزال ء لہم“ اسے نا کردار تینا تیرا اسکان منگ بلکن اونا سوچ اونا خیال آتا وڈ اونا کڑد پورا انسانیت کن جوڑ مریک۔ ہندا وڈ غریب انگا طالب علم آتا داغلا، استحانی فیس آتے تینا جیب آن تنگ اسے عظیم ء سوچ اسے نا شادی ء لینگ۔ او مدام کئے پاکب: ”چنک ہرا نگ کارو بدر میر فریشان مریر اوفتا ویل آتے ایسر کنگ نازمواری ء۔ ہرا

نابدل ء اللہ پاک نئے لینگ۔“ ان شاء اللہ۔ اونا ہمت ناسوچ، خواری نا اندازہ ء دا کان بندغ خلنگ کیک کہ کالج نا چٹاتا ہرویل ء ایسر کنگ نا خاطر تینٹ بورڈ آفس کونڈہ، یونیورسٹی آف بلوچستان کونڈہ، ڈائریکٹر کالجز کونڈہ، BEEF اسے کارلشپ آفس آتا وار وار چکر خلنگ تاکہ کالج نا چٹاتا ویل آک وخت انازی آ ایسر مریر و کالج نا چنک فریشان مفس۔ ہندن 2025 نا HSSC سالانہ امتحان وادخت انگا باسنی، بے بجلی کون آ جاوڑ نا اُسٹ آن کاک؟ کہ گودی تینٹ کرنا جرنیئر و برف انا سخ انگا دیر انا بست و بند ء کرے تاکہ چنک فریشان مفس آسرائی ٹی امتحان ء تینا ایتر۔ دا اسے بھلو کاریم و بھلو سوچ اسے ہرا علاقہ نا شوندراری ٹی بھلو کڑد اسے ناروشنائی ء کیک۔

ورنا ہیبت تو کتو لے اونا بشمہ ہ پانگ کس کہ اونا اُسٹ جم ء۔ نادو اُنت لکیر کشا، اونا راز! ننا بیرہ غاک استار تے کن دل دست آہم نقشہ وڈ پیہہ کریرہ۔ او کئے گڑ اس نشائی پارے علاقہ تاپدہ ء ہنگ آن گڈ۔ ہندا ٹی بیرہ نوروز ہم تدیس کس تو ای تواری کریت بیرہ نوروز خان آن تون نے کن حوال اس ارے۔ نوروز خان سلیس تینا جاگہ غا، نئے دا نگ بس نئے ایگ، ای موبائل ء زواس کشاٹ اوڑ کن رم کریت و دا بھلا جہو آتا حوال ء اودے تسٹ کہ دا منہ دے مُت ڈن ء وڈ

لاٹ انا گچھی ء چکار داسے نی بسنس باغی تھون اوار مریر۔ نوروز پارے داراج اواری خنو ء ہمو وخت ہرا تم نم کون آ بے جیرت آک داژان خلاص مرور۔ جعفر خان ہم ترند مرسا پارے نے باور ء دا راج اواری خنو؟ ای پاوہ سد سال پین ایٹوہ نے دا فک اوار مفس۔ نوروز خان دو ء غار اٹی خلک پارے ہمو دے ہم برو ء دا راج اسٹ کہ ورناک مش تینا ترنگلو نا وڈ شلوگور دشمن تیا، نی ہم خوش ای ہم خوش۔ جعفر خان پارے ہیبت اسٹ مش ای ہم

ہرپ

.....6 میکوپن خان برجا

بیرا انگا ک پاریر نے خبر ہم ارے نن اوقتون مرین ہم دشمن زوراک ء، اوخس نئے طاقت اف کہ باغی تے کن جوان ء کمک اس مرین۔ نوروز پارے۔۔۔ نئے خنسا بلکن پین ہم بریر۔ نوروز نا ہیبت آ بیرہ جعفر نا کو اس خلک پارے داراج اسٹی خچک اودے بھاز مر ء بس ننا نواب تا وڈ تینا خیرا نارنداٹ مرین جوان ء سردار تاکہ ء ہوش آن دریس کہ

اٹی کالج نا نا پ پوزیشن بلنگ دا ہیبت انا شادی ء کہ گودی کالج نا چننا تینی ڈوکوک آ ٹیلنٹ ء پاش کرینے۔ او اوفتے مونی انگ اٹی بھلو کڑد اسے آن کم اف۔ ہندن اسے پرنسپل اس منگ تون اوار کالج نا چناتے کن اسے رکھوک اسے و ہمو وخت اسکان کالج اٹی ساڑی ء تاکہ کل چناتا گاڈ کیک بریر اوفتے اُن کر دیر۔ ہرا تم چننا سینا گاڈی برف یا چننا اس بیمار مرے تو اودے اُرا اسکان سرکنگ کن تینٹ تینا گاڈی ٹی دیک تے۔

ہندا وڈ کالج نا تہٹی چناتے کن سخ انگا دیر آکن جاگہ جاگہ بجلی نا کولر، کورس انا کتاب، سائنسی لیب گوازی تے کن ان ڈورا وڈٹ ڈور گوازی تا بست و بند و تعلقدار گڑا، پرنٹ، انٹرنیٹ، فوٹو کاپی نا آسرائی دا کل مفت کالج اٹی چناتے کن ساڑی ء۔ گڑ ادا انگا منتظم و ٹچر کن دیرند رمف!

دنگہ حضرت علیؑ نا قول ء: ”ہر کس کئے اسے لوز اس تہیل تس ای اونا سے اُٹ۔“ گودی علاقہ نامسن تے زند تہ بنگ ناوڑ تہیل تسے۔ اونا خدمت آک علاقہ کن مدام گچین انگا لوز آتینی یات کنگرہ۔ ہرا تم کہ نوشکل نا تعلیمی شوندراری نا ہیبت مس گڑا اونا پین شان و شرف اسے تون ہلکنو۔ دا ٹی شکبری اس اف داوڑ انا عظیم انگا شیرزال انگا لہم غاک قوم انا میرات آک ء۔

☆☆☆☆☆

منے ہمو نما قول وڈ تو بیرہ بشمہ ہ کرے، ورنانا دواٹ اشارہ کرے بنگ کن، ورنابس و اودے موبائل ء ہنگ نا اشارہ تس۔ دم اسے آن پد ورننا پارے دا تو سفا ہمو ہیبت مس بیرہ نوروز نا اگہ دا حوال ء غم تنگ اُرے کہ داخس ء بھلو جہو اس منے تو پک اونا قول پوروس۔ ولے بیرہ نوروز نن تون ہیبت کتو سر ہلک۔ ای گڑ بنگٹ دا حوال دا بھلا جہو جُج آ دنیا اسکان کس۔۔۔ اوانت بھلو گڑ اس سوچانے! دا کان ہم بھلوانت مرو ء کہ اونا ہرپ داسہ ہم پتھو!

